

ASiantuntijalausunto

Lasse Jutila
Riskivastaava
Verohallinto
25.11.2025

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta HE 131/2025 vp

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitykseen 131/2025 vp (alkoholilaki) liittyvästä valmisteverotusta koskevasta kysymyksestä. Verojaosto pyytää arviota erityisesti etämyynnin vaikutuksista verokertymään sekä siitä, miten verovalvonta etämyynnin osalta toteutuu.

Kirjallisena lausuntona eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostossa käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä eduskunnalle esitän Verohallinnon puolesta kunnioittaen seuraavaa.

Arvio etämyynnin vaikutuksesta verokertymään

Alkoholin ulkomailta Suomeen suuntautuva etämyynti on mittavaa ja toistaiseksi vain hyvin pieni osa etämyynnistä toteutuu valmisteverosäännösten mukaisesti. Näin ollen suurin osa alkoholin etämyynnistä sisältyy alkoholitilastoissa tilastoitomanaan kulutukseen, josta ei makseta lainkaan valmisteveroja. Valmisteverotuslain (182/2010) säännösten mukaan toimivat alkoholin etämyyjät voivat antaa alkoholiveroilmoitukset ja lisäksi tarvittaessa juomapakkausveroilmoitukset joko itse suoraan satunnaisesti verovelvollisena etämyyjä-ilmoittajaroolilla tai käyttää veroedustajaa. Etämyyjät ovat ilmoittaneet alkoholijuomia etämyyjä-ilmoittajaroolilla tai veroedustajan välityksellä alkoholiveroilmoituksissaan vuonna 2023 yhteensä n. 116 000 litraa ja vuonna 2024 yhteensä n. 94 000 litraa. Alkoholiveroa oma-aloitteisesti ilmoitetusta alkoholin etämyynnistä on kertynyt vuonna 2023 yhteensä n. 0,418 milj. euroa ja vuonna 2024 n. 0,405 milj. euroa.

Verohallinto tukeutuu alkoholin verkkokaupan kokonaismäärän arvioinnissa Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) vuosittain julkaisemaan ”Alkoholin matkustajatuonti ja verkko-ostaminen”-tilastojulkaisuun (<https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/paihteet-ja-riippuvuudet/alkoholi/alkoholin-matkustajatuonti-ja-verkko-ostaminen>). THL on julkaissut verkkosivuillaan myös taustatutkimukseen liittyvää aineistoa, josta löytyy [Alkoholijuomien internetostot vuonna 2024 \(Verianin tiivistelmä\)](#). Tilastojulkaisun mukaan suomalaisten alkoholijuomien internetostot ulkomailta olivat vuonna 2023 yhteensä n. 7,4 miljoonaa litraa ja vuonna 2024 yhteensä n. 9,0 miljoonaa litraa.

Kun verrataan etämyyjien alkoholiveroilmoituksilla ilmoittamia alkoholijuomamääriä THL:n tilastojulkaisusta poimittuihin suomalaisten alkoholijuomien internetostojen kokonaislitramäärään, niin vuoden 2023 osalta etämyyjien veroilmoituksilla ilmoittama litramäärä on n. 1,6 % kokonaislitramäärästä ja v. 2024 osalta ilmoitettu litramäärä on n. 1,0 % kokonaislitramäärästä. Näiden tilastotietojen perusteella vuonna 2023 säännönvastaisen alkoholin etämyynnin osuus olisi ollut n. 98,4 % (n. 7,3 milj. litraa) ja vuonna 2024 n. 99 % (8,9 milj. litraa) Suomeen kohdistuneesta etämyynnistä. Säännönvastaisesti etämyyjien maahantuoduista alkoholijuomista on jäänyt maksamatta alkoholiveroa vuonna 2023 n. 25 milj. euroa ja

vuonna 2024 n. 40 milj. euroa, jos oletetaan, että niiden sisältö vastaa rakenteeltaan etämyyjien vastaavana ajankohtana ilmoittamien juomien rakennetta. Alkoholiveron lisäksi säännönvastaisesti maahantuoduista tyypillisissä vähittäismyyntipakkauksissa myytävistä alkoholijuomista olisi pitänyt maksaa juomapakkausvero (veron määrä 0,51 euroa/litra) vuonna 2023 n. 3,7 milj. euroa ja vuonna 2024 n. 4,5 milj. euroa.

Tilastojen mukaan suomalaisten alkoholijuomien verkko-ostojen määrä oli suurimmillaan vuosina 2020 n. 20,7 milj. litraa, vuonna 2021 n. 32,7 milj. litraa ja vuonna 2022 n. 23,0 milj. litraa. Alkoholin verkkokaupan nopean korona-ajan kasvun katkaisemiseksi Verohallinto toteutti yhdessä Tullin kanssa erillisrahoitetun alkoholien nettikaupan tehovalvontakampanjan ajanjaksolla 11/2022–12/2023, joka omalta osaltaan vaikutti siihen, että haitallista ilmiötä saatiin rajoitettua merkittävästi.

Alkoholin etämyynnin verokertymä toteutuu käytännössä vain hyvin pieneltä osin etämyyjien oma-aloitteisen ilmoittamisen ja maksamisen kautta. Suurin osa alkoholien etämyynnin veroista on määrätty viranomaisaloitteisesti verovalvonnan paljastamien tapausten yhteydessä. Alkoholin merkittävimmät tunnistetut etämyyjät on pyritty 2020-luvulla saamaan verovastuuseen määräämällä valmisteverot jälkikäteen maksettavaksi. Verohallinto on resurssiensa puitteissa ottanut merkittävimmät tunnistetut etämyyjät verotarkastuksen kohteiksi. Tämä on käytännössä johtanut alkoholiverovelan merkittävään kasvuun. Elokuussa 2025 tehdyn tarkastelun tuloksena todettiin, että elokuussa 2021 alkoholiverovelka oli n. 5,5 milj. euroa, elokuussa 2022 n. 7,1 milj. euroa, elokuussa 2023 alkoholiverovelka oli noussut n. 48,0 milj. euroon, nousten edelleen vuoden 2024 elokuuhun mennessä n. 53,7 milj. euroon. Merkittävin syy alkoholiverovelan kasvuun on ollut etämyyjiin kohdistuneista verotarkastuksista määrättyjen alkoholiverojen erääntyminen maksuun. Pääosa erääntyneistä alkoholiveroista on passiiviperinnässä etämyyjien muutoksenhakuprosessin ajaksi määrätyn täytäntöönpanokiellon vuoksi. Verojen perinnässä voidaan hyödyntää kansainvälistä perintäyhteistyötä.

Vuoden 2024 syyskuussa valmisteverolakiin tuli voimaan muutos, jonka seurauksena säännönvastaisesti toimivan etämyyjän lisäksi myös ostaja on vastuussa valmisteveroista. Tämän määräyksen tarkoituksena on saada tehostettua veron kertymistä säännönvastaisesti toimivien etämyyjien kohdalla. Lakimuutoksen käytännön vaikutukset eivät ole vielä realisoituneet toimeenpanon valmistelujen odotettua pidemmän keston vuoksi. Verohallinnolle muutos tarkoittaa käytännössä etämyynnin verovalvontaan tarvittavien resurssien moninkertaistumisen. Toisaalta ostajien käytännön verovastuun rajallisellakin toteutumisella ennakoidaan olevan merkittävä vaikutus ilmiön hillitsemiseksi.

Alkoholin etämyynnin verovalvonnan toteuttaminen

Alkoholin etämyynnin verovalvontaa toteutetaan yhteistyössä valmisteverotuslain mukaan toimivaltaisten viranomaisten, Verohallinnon ja Tullin, lakisääteisten ja yhdessä sovittujen menettelyjen avulla. Alkoholin verovalvonnassa Tulli vastaa mm. rajat ylittävien alkoholilähetysten fyysisestä valvonnasta. Tulli lähettää tiedot havaitsemistaan säännönvastaisista alkoholilähetyksistä Verohallinnolle veroharkintaa varten. Verohallinto vastaa verotustoimenpiteistä tiettyjä kolmannen maan tuontia koskevia poikkeuksia lukuun ottamatta.

Valvontahavaintojen mukaan pääosa alkoholien verkkokauppalähetyksistä tulee maahan säännönvastaisesti ilman lain edellyttämiä valmisteverotunnisteita. Usein lähetysten mukana olevat dokumentit ovat sisällöltään puutteellisia, eikä niiden perusteella voida suoraan tehdä verotusesityksiä. Tyypillisesti monet alkoholien etämyyjät toimivat siten, että heidän toimitusehdoistaan ja kuljetuksen mukana seu-

raavista asiakirjoista ei löydy suoria etämyyntiin tunnusmerkistöön viittaavia seikkoja, vaikka Verohallinnon vakiintuneen verotuskäytännön mukaan kyseessä olisi etämyynniltä vaikuttava toiminta. Tämä aiheuttaa huomattavaa lisätyötä verovelvollisen selvittämiseen ja näytön hankintaan. Usein selvityksissä joudutaan tukemaan kansainväliseen virka-apuun ja näytön hankkimiseen verotarkastuksen keinoin. Aukotonta näyttöä etämyyjän osallistumisesta kuljetusjärjestelyihin ei useinkaan voida saada ja tapaukset etenevät usein muutoksenhakuprosessiin.

Valmisteverotuslain syyskuussa 2024 voimaan tullut muutos, joka laajentaa säännönvastaisen etämyynnin tilanteissa verovastuun ostajiin, arvioidaan vaikuttavan jatkossa merkittävästi ostajien käyttäytymiseen. Tähän asti ostajat ovat voineet tilata käytännössä ilman verovastuun riskiä alkoholijuomia ulkomailta, kunhan myyjä on ollut verotuskäytännön mukaan etämyyjäksi katsottava toimija. On odotettavissa, että kun ostajiin kohdistuva etämyynnin yhteisvastuu toteutuu laajemmin, niin huomattava osa ostajista vähentää merkittävästi tai lopettaa kokonaan alkoholin verkko-ostamisen ulkomailta, elleivät voi varmistua etämyyjän verovelvoitteiden täyttämistä. Valmisteverotuslain muutos ei kuitenkaan helpota verovelvollisuuden selvittämiseen ja näytön hankintaan liittyviä haasteita. Verohallinnon on jokaisessa tapauksessa selvitettävä erikseen ensisijainen verovelvollinen, ennen kuin mahdollinen valmisteverojen ostajiin sovellettava yhteisvastuu voidaan toteuttaa.

Tullin havaintoihin perustuvan reaaliaikaisen valvonnan lisäksi Verohallinto tekee jatkuvaa alkoholin verkkokaupan seurantaan. Seurannan tuloksena tunnistettuja säännönvastaisesti toimivia alkoholin etämyyjiä nostetaan verovalvontaan, vaikka niiden toiminnasta ei olisi saatu lainkaan Tullin havaintoilmoituksia. Useimmiten valvontatoimenpiteinä on jälkikäteinen verotarkastus, jossa etämyyjältä pyritään keräämään maksamatta jääneet valmisteverot jälkikäteen. Jatkossa Verohallinnon tavoitteena on lisätä reaaliaikaista alkoholin etämyynnin verovalvontaa resurssiansa mahdollistamissa rajoissa, mutta edelleen toteuttaa myös jälkikäteisiä verotarkastuksia verokertymän turvaamiseksi.

Verohallinto näkee, että hallituksen esityksessä todetusti jatkossakin tietty osa toimijoista pyrkisi todennäköisesti kiertämään verovelvollisuuttaan. Alkoholilain muutoksilla ei ennakoida olevan merkittäviä vaikutuksia valmisteverotuksessa säännönvastaisesti toimiviin etämyyjiin. Etämyynnin kattava valvonta on edellä kuvatusti haastavaa ja sen kattavampi verovalvonta edellyttäisi lisäresursseja Verohallintoon. Verohallinto ei näe, että esitetyillä lakimuutoksilla olisi merkittäviä vaikutuksia alkoholiveron kertymään.

Verohallinnolla ei ole hallituksen esityksestä muuta lausuttavaa.

Riskivastaava

Lasse Jutila